

van het Maasbekken

Jaargang 1, nummer 1, december 2010

Voorwoord

Beste lezer,

In 2003 werd met het decreet Integraal Waterbeleid het startschot gegeven voor een nieuwe, bredere benadering van het waterbeleid. De eerste generatie (deel)bekkenbeheerplannen, die dit beleid in de praktijk moeten brengen, werden in 2009 definitief vastgesteld door de Vlaamse Regering.

Ondertussen werden verschillende acties en maatregelen uit deze plannen op het terrein uitgevoerd, andere zijn in voorbereiding. De recente watersnood toonde het nut van uitgevoerde investeringen aan, maar legde ook enkele knelpunten bloot. Dat er nog veel werk aan de winkel is om de vereiste goede watertoestand te bereiken, blijkt ook uit het onlangs goedgekeurde stroomgebiedbeheerplan voor de Maas. Door samenwerking en afstemming moeten de problemen verder efficiënt aangepakt worden.

Integraal waterbeleid belangt iedereen aan en vraagt vaak een brede participatie van burgers, sectoren en administraties. Daarom willen we u met een nieuwsbrief informeren over wat dit kan betekenen in de praktijk. Betrokken ambtenaar, beleidsmaker of geïnteresseerde burger... zonder onderscheid proberen we u met deze nieuwsbrief verder te informeren over het integraal waterbeleid in al zijn facetten, uiteraard met een focus op het Maasbekken.

Ik wens u alvast veel leesplezier.

Herman Reynders
Voorzitter bekkenbestuur Maasbekken
Gouverneur van Limburg

Speerpuntgebieden in het Maasbekken

Stroomgebiedbeheerplannen vastgesteld – Op 8 oktober 2010 keurde de Vlaamse Regering de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas met bijhorende maatregelenprogramma voor de volgende zes jaar goed. Deze plannen, die in heel Europa per stroomgebied moeten opgemaakt worden in uitvoering van de Kaderrichtlijn Water, hebben tot doel de toestand van het oppervlakte- en grondwater verder te verbeteren.

Bij de keuze van de maatregelen werden haalbaarheid en betaalbaarheid voor de verschillende doelgroepen afgewogen. Een aantal maatregelen hebben echter een zeer hoge kostprijs en zullen daarom gebiedsgericht in speerpuntgebieden ingezet worden. In Vlaanderen werden 21 speerpuntgebieden geselecteerd, waarvan drie volledig in het Maasbekken. In sommige speerpuntgebieden wil Vlaanderen tegen 2015 de voor Europa goede toestand bereiken, in andere een sterke verbetering. In de Abeek en de Warmbeek wordt

een goede toestand tegen 2015 vooropgesteld. Voor de gemeenschappelijke Maas gaat de Vlaamse overheid voor een belangrijke kwaliteitsverbetering.

In de speerpuntgebieden worden integrale waterprojecten uitgewerkt, waarbij verschillende acties en maatregelen optimaal gecombineerd worden. Voorbeelden van maatregelen en acties zijn: structuur van waterlopen herstellen, aanleggen van bufferstroken, opheffen van vismigratieknelpunten, aanleggen van overstromingsgebieden, optimaliseren van afvalwatersanering, uitvoeren van waterbodemsaneringen,... Een intensieve samenwerking tussen alle betrokkenen is hierbij nodig. Met een krachtenbundeling bereiken we immers meer resultaat.

Meer informatie over de stroomgebiedbeheerplannen vindt u op de [website van de CIW](#).

Het Maasbekken, een stand van zaken

Bekkenvoortgangsrapport 2009 beschikbaar – Het bekkenvoortgangsrapport 2009 beschrijft de vorderingen van de acties in het Maasbekken, gerealiseerd dankzij de inzet van alle partners. Het rapport focust op een aantal in het oog springende dossiers. In de tabellen in bijlage bij het rapport wordt een stand van zaken gegeven van elke actie uit het bekkenbeheerplan en de deelbekkenbeheerplannen. U vindt er informatie over de planning van de projecten en bij specifieke dossiers staan aandachtspunten vermeld. Daarnaast wordt er gerapporteerd over de werking van de bekkenstructuren in het afgelopen jaar. Met het bekkenvoortgangsrapport wil het bekkenbestuur bijdragen aan de opvolging van het integrale waterbeheer in het Maasbekken.

U kan de bekkenvoortgangsrapporten 2008 en 2009 bekijken op www.bekkenwerking.be. In het voorjaar van 2011 kan u het bekkenvoortgangsrapport 2010 verwachten.

De Dommel kronkelt weer meer

Integrale aanpak van Dommel goed voor natuur en landbouw - In de jaren '60 werd de rivier de Dommel rechtgetrokken voor een snellere afvoer en een betere ontwatering van de valleigronden. Hierdoor werd de lengte van de Dommel met 1,5 km (22%) ingekort, verminderde de structuurkwaliteit en verlaagde de grondwatertafel in het natuurreservaat het Hageven (Neerpelt). In het bekkenbeheerplan van het Maasbekken werd daarom een actie omtrent structuurherstel van de Dommel opgenomen. De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) werkte hiervoor een project uit dat de Dommel een deel van zijn oorspronkelijke kronkels teruggaf: 10 van de 25 historische meanders werden opnieuw uitgegraven en de aanliggende rechte dommeltracés werden gedempt. Hiervoor stelden de provincie Limburg, de gemeente Neerpelt en Natuurpunt gronden ter beschikking. Aanvullend werden twee keerribben geplaatst om structuurvariatie in de Dommel te bevorderen.

Het project streefde naar een integrale benadering en hield rekening met knelpunten uit de landbouwsector. Om negatieve effecten op het omliggende landbouwgebied te voorkomen werd de afwatering hersteld via de Broeseinderloop, een zijwaterloop van de Dommel. De invloed van dit structuurherstel op het waterleven wordt de komende jaren door de VMM verder opgevolgd. Om de invloed van het project op de waterstanden in de Dommel te evalueren, werd een continue peilmeting geïnstalleerd.

De Weerijs weer helemaal toegankelijk voor vissen

Laatste barrière voor vismigratie in de Weerijs weggewerkt – Het decreet Integraal Waterbeleid en de Benelux beschikking voor vrije vismigratie, stellen dat vissen vrij moeten kunnen migreren tussen de gebieden die ze nodig hebben om te overleven als soort. Dit houdt in dat vismigratieknelpunten moeten verdwijnen en dat nieuwe knelpunten moeten vermeden worden.

In 2010 werd te Wuustwezel door de provincie Antwerpen een vistrap aangelegd waardoor vissen vanaf het Volkerakmeer in Nederland tot in de bovenloop aan het ecologisch waardevolle Natura 2000 gebied “Klein en Groot Schietveld” (militair domein te Brecht) kunnen migreren.

Deze verwezenlijking is het resultaat van projecten van verschillende waterbeheerders. Ondermeer in uitvoering van het deelbekkenbeheerplan Weerijs hebben de provincie Antwerpen in samenwerking met de gemeenten Brecht en Wuustwezel, het Agentschap voor Natuur en Bos en de Watering Overbroek de voorbije jaren vismigratieknelpunten aangepakt. Ook de Vlaamse Milieumaatschappij en het Waterschap Brabantse Delta in Nederland werkten vismigratieknelpunten weg. Deze werken in de Weerijs gebeurden ten dele in het kader van het Interreg project "Integrale aanpak van het stroomgebied van de Mark (IASM)".

Het feit dat vissen opnieuw vrij kunnen migreren in de Weerijs is dan ook een mooi voorbeeld van grensoverschrijdend overleg en afstemming binnen het waterbeleid.

Provinciaal Steunpunt Land & Water

Brongerichte aanpak van water- en modderoverlast – De laatste jaren komen overstromingen en modderstromen in Zuid-Limburg frequenter voor met heel wat schade en leed tot gevolg. Dit komt o.a. doordat hevige regenbuien steeds vaker voorkomen. Vooral in Haspengouw en de Voerstreek stroomt het water bij hevige regen van de hellingen en sleurt het in zijn stroming veel modder mee.

De beste remedie hiertegen is een preventieve aanpak waarbij de problemen aan de bron - of beter, op het veld – worden aangepakt. In overleg met landeigenaars en -gebruikers worden in erosiegevoelige gebieden grasstroken, dammen en waterbuffertjes aangelegd. Om dit te optimaliseren en uit te bouwen voor heel hellend Limburg werkt de provincie Limburg sinds kort samen met de Watering van Sint-Truiden, die al veel praktijkervaring met deze problematiek heeft. Dit leidde tot de oprichting van het Provinciaal Steunpunt Land & Water. Het Steunpunt wil water- en modderoverlast tegengaan, de landbouwgrond vruchtbaar houden en de waterlopen vrijwaren van slibafzetting. Als aanspreekpunt voor de gemeenten en particulieren, zal het steunpunt de financiële lasten zo laag mogelijk houden, en de bestaande subsidiekanalen optimaal benutten.

Meer informatie: www.land-en-water.be; Karel.vandaele@wateringsinttruiden.com.

Beekrandenbeheer genomineerd voor beste plattelandproject

Watering De Dommelvallei haalt nominatie binnen - Via de wedstrijd 'Prima Plattelandproject 2010' gaat het Vlaams Ruraal Netwerk op zoek naar de beste plattelandprojecten en –activiteiten in Vlaanderen, gesubsidieerd door het [PDOP II](#). In het thema 'Zorg voor natuur en biodiversiteit' werd het project 'Beekrandenbeheer in het stroomgebied van de Dommel en de Warmbeek' genomineerd als een van de vijf prima plattelandprojecten 2010. Het project wil aaneengesloten bufferstroken realiseren tussen het landbouwareaal en de waterloop. Hierdoor neemt de biodiversiteit in de beekrand toe en verbetert de waterkwaliteit in de waterloop.

Het project is een gemeenschappelijk initiatief van de watering De Dommelvallei, de provincie Limburg en de gemeenten Bocholt, Hamont-Achel, Hechtel-Eksel, Lommel, Neerpelt, Overpelt en Peer. Steun werd verkregen van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling.

Tussen 1 oktober en 15 december 2010 kan iedereen stemmen op zijn favoriet via de website <http://lv-vlaanderen.be/vrnwedstrijd>. De winnaars worden op 14 januari 2011 bekend gemaakt op de landbouwbeurs Agriflanders. Meer info over dit project vindt u op: <http://www.beekranden.be>.

In de kijker

Subsidies voor lokale besturen die werken aan de biodiversiteit in beekvalleien - In het kader van de Countdown 2010 campagne 'Biodiversiteit Lokaal BEkeKEN' geeft de provincie Antwerpen voor structurele projecten die de biodiversiteit in beekvalleien bevorderen financiële ondersteuning aan gemeenten, polders, wateringen en aan instanties belast met de gemeentelijke saneringsverplichting. De subsidie bedraagt maximaal 50.000 euro per project, per bestuur en per jaar. Het project wordt voor maximaal 50% gesubsidieerd. Kosten voor het aankopen van grond of (educatief) materiaal, personeel- en overheadkosten en voorbereidende studies worden uitgesloten van subsidie. Aanvragen kunnen ingediend worden bij de provinciale dienst Waterbeleid. De volgende deadline voor het indienen van dossiers is 31 maart 2011. Meer info vindt u op de [website van de provincie Antwerpen](#).

Waterstanden Raadplegen - De recente watersnood maakt duidelijk hoe belangrijk het is om waterpeilen nauwkeurig op te volgen en kritieke overstromingen te voorspellen, zodat gemeenschap en burger tijdig maatregelen kunnen nemen om de schade zoveel mogelijk te beperken en zo mogelijk te voorkomen.

De Vlaamse Milieumaatschappij voorspelt de mogelijkheid en het verloop van overstromingen op de onbevaarbare waterlopen in Vlaanderen. Het gaat hierbij zowel over overstromingen met een lokaal karakter als over regionale overstromingen waarbij valleien getroffen worden door wateroverlast in één of meerdere hydrografische bekkens. Alle info vindt u op de website www.overstromingsvoorspeller.be. De overstromingsvoorspeller geeft een overzicht van geregistreerde peilen en debieten. Op basis van weersvoorspellingen berekent de overstromingsvoorspeller ook peilen en debieten voor de nabije toekomst. Via de overstromingsvoorspeller vindt u dus voor heel Vlaanderen informatie over waar overstromingen verwacht worden.

www.waterstanden.be is de website van het Waterbouwkundig Laboratorium waar u de waterstanden van de bevaarbare waterwegen kunt raadplegen. De site werd onlangs grondig gewijzigd. U vindt er heel wat informatie over neerslag, waterstanden en debieten op waterwegen. Het Maasbekken ontvangt ondermeer via de Maas water van over zijn grenzen. In tijden van hevige neerslag is het dan ook nuttig om de waterstanden te kunnen raadplegen van opwaartse stelsels. Ook de Nederlandse meetposten langs de Gemeenschappelijke Maas kunnen er geraadpleegd worden.

Wenst u deze nieuwsbrief niet langer te ontvangen? Stuur dan een e-mail met als titel 'uitschrijven' naar maas-sec@descheepvaart.be.

Deze digitale nieuwsbrief wordt samengesteld door het bekkensecretariaat Maasbekken. Suggesties of andere opmerkingen kunt u bezorgen aan het bekkensecretariaat.

Contactpersoon: Jef Guelinckx, Waarnemend bekkencoördinator, T 011 29 84 28, Maas-sec@descheepvaart.be